

NGO-forum URU notat om evalueringen om u-landsoplysning April 2009

Der er mange interessante og perspektivrige elementer i Udenrigsministeriets evaluering af Danidas og organisationernes u-landsrelaterede oplysning. Vi tror på, at evalueringen kan blive et første skridt hen imod en styrkelse og en nytænkning af den folkelige oplysning om u-landene og dermed den folkelige forankring bag et forsat stærkt dansk engagement i verdens fattigste lande. Samtidig håber vi på, at samarbejdet mellem de folkelige organisationer og Udenrigsministeriet fremover vil blive styrket, sådan at vi opnår en bedre koordinering og sammentænkning af oplysningsindsatsen.

1) Balance og finansiering

For os er det afgørende, at en styrkelse af oplysningsindsatsen også inkluderer en diskussion af de eksisterende finansieringsmekanismer og finansieringsniveauet. Tredelingen mellem Udenrigsministeriets egne aktiviteter, Oplysningsbevillingen og PRO-midlerne sikrer en passende balance mellem statslige og private oplysningsaktiviteter. Vi er dog kritiske overfor forslaget om, at der fremover knyttes snævre politisk definerede oplysningstemaer til de økonomiske puljer. De folkelige organisationers selvbestemmelse må fastholdes for, at sikre et forsat stærkt ejerskab og engagement.

Oplysningsmidlerne i Danmark udgør kun 0,3 procent af den samlede udviklingsbistand og det er markant mindre end i f.eks. Sverige og Norge. Den danske finansiering til oplysningsområdet er samtidig blevet væsentligt beskåret siden 2006 og det har medvirket til en lavere kendskabsgrad og tillid til udviklingsbistandens nytteværdi i den danske befolkning. Vi er forsat af den klare opfattelse, at der ikke er afsat tilstrækkeligt med penge, til at vi kan løfte vores individuelle og kollektive public service forpligtelse om folkelig oplysning. Vi anbefaler derfor, at det samlede finansieringsniveau øges for at kunne efterleve eksisterende samt nye oplysningsforpligtigelser, som iværksættes som en konsekvens af Udenrigsministeriets evaluering og/eller anbefalinger fra arbejdsgruppen.

NGO-forum anbefaler:

- At de tre finansieringsmekanismer og deres indbyrdes størrelse grundlæggende bibeholdes, men at uhensigtsmæssige barrierer indenfor de enkelte finansieringsmekanismer fjernes.
- At den samlede finansieringsramme forøges med det formål at udvide målgruppen samt iværksætte større og koordinerede indsatser samt midler af til kapacitetsopbygning og erfaringsopsamling.

2) Øget koordinering og samarbejde

Vi støtter evalueringens konklusion om, at de eksisterende finansieringsmekanismer ikke sikrer en tilstrækkelig koordinering og sammenhæng mellem de forskellige oplysningsindsatser. Dette skyldes f.eks. de uflexible rammer og kravet om direkte projektrelateret oplysning. Vi bakker derfor op omkring evalueringens forslag om en øget fleksibilitet. Derimod er vi kritiske overfor forslaget om, at Udenrigsministeriet skal udvikle og koordinere fælles oplysningskoncepter for hele oplysningsindsatsen. Det er vores opfattelse, at en øget stats- eller ministeriel styring, ikke vil være befordrende for en mangfoldig og engagerende oplysningsindsats, hvori folk kan tage stilling, deltage og handle (se i øvrigt punkt 6). Vi støtter dog evalueringens anbefaling om en øget koordinering og sammentænkning af de forskellige indsatser.

NGO-forum anbefaler;

- at 'aktørforbuddet' (dvs. at projektbærende organisationer ikke kan ansøge om støtte fra andre ministerielle oplysningspuljer) ophæves således at både små og store projektbærende organisationer kan søge tilskud fra oplysningsbevillingen på lige fod med alle andre.

- at fjerne kravet om, at de projektbærende organisationer skal lave direkte projektrelateret oplysning koblet til de enkelte projekter, og i stedet kan oplyse om overordnede og globale problemstillinger, som har relevans for organisationens målgrupper.
- at der afholdes en årlig oplysningsdag mellem de folkelige organisationer, Udenrigsministeriet og Undervisningsministeriet, med det formål, at sikre et fælles overblik og en bedre koordinering og sammentænkning mellem de forskellige indsatser.

3) Den folkelige oplysning

Vi er tilfredse med, at evalueringen generelt roser kvaliteten og effektiviteten af den folkelige oplysning og dermed understreger vores vigtige bidrag til et øget kendskab og forståelse i den danske befolkning. Vi tror på, at en stærk, uafhængig og mangfoldig oplysningsindsats er helt afgørende for at øge den folkelige opbakning samt ruste vores børn og unge til fremtidens globale udfordringer. Derfor støtter vi også evalueringens forslag om at øge finansieringen til den folkelige oplysning, med fokus på både små projekter og store flerårige indsatser. I tildelingen af midler skal der bl.a. lægges vægt på kvalitet, nyskabelse, på aktiv debat, involvering af borgerne og på det direkte folkelige møde.

NGO-forum anbefaler;

- at både små og store projektbærende organisationer gives større fleksibilitet til at iværksætte relevante oplysningsaktiviteter udover den maksimale 2 procent grænse.
- at de folkelige organisationer gives mulighed for at foretage en mere langsigtet, fokuseret og strategisk planlægning af deres oplysningsindsatser.

4) Samarbejdet med undervisningssektoren

Det er vores klare vurdering, at der ikke fremstilles tilstrækkelig god kvalitetsoplysning om de fattiges vilkår og baggrunden for fattigdom og globalisering til undervisningssektoren. Men samtidig er manglen på konkrete målsætninger forsat en alvorlig barriere for undervisningen om verdens fattigste lande i folke- og gymnasieskolen. Der bør derfor arbejdes langt mere aktivt for at Undervisningsministeriet indarbejder den internationale dimension i pensum, lærerplaner og læreruddannelser sådan, at skoler og kommuner kan sætte konkrete mål for arbejdet. Samtidig må både den statslige og folkelige oplysningsindsats i højere grad tilrettelægges sådan, at elever på alle klassetrin og deres lærere får dækket og udfordret deres efterspørgsel på levende, engageret og fagligt relevant oplysning om u-landsforhold, gennem en mangfoldighed af folkelige organisationer, medier, kontaktflader og gerne direkte dialog med udenlandske elever og lærere.

NGO-forum anbefaler;

- at Udenrigsministeriet tager initiativ til øget koordinering og samarbejde med Undervisningsministeriet, med det formål at få integreret undervisning om globale forhold i læseplanerne for eksempelvis dansk, engelsk og geografi, samt sikre en større lydhørhed overfor behov og efterspørgsel efter specifikke oplysningsindsatser hos de relevante undervisnings- og elevorganisationer.
- at det sikres, at undervisningsmaterialer produceret af både statslige og folkelige aktører i langt højere grad tilrettelægges, så de kan indgå i undervisningsportalen EMU.
- at Undervisningsministeriet inviteres til at deltage i Oplysningsudvalget.

5) Faglighed og kvalitet

Vi er meget enige med evalueringen i, at de folkelige organisationer har behov for udveksling og kapacitetsopbygning omkring kommunikationsfaglighed, læring og innovation. Alle aktører har desuden en særlig udfordring omkring fokusering og målretning af oplysningsindsatsen, ikke mindst til de unge, som har meget skiftende og uforudseelige medievaner. Vi anbefaler derfor en fælles faglig kapacitetsopbygning for alle aktører samt et øget fokus på selvevaluering blandt de folkelige organisationer.

NGO-forum anbefaler;

- at det etableres et kommunikationsfagligt forum, som sikrer kapacitetsopbygning og rådgivning omkring faglighed, læring og innovation for de folkelige organisationer og andre relevante aktører.
- at der iværksættes et udredningsarbejde omkring en mere effektiv brug af "nye medier" i oplysningsarbejdet, især overfor unge.
- at de folkelige organisationer etablerer en frivillig peer review mekanisme, hvor organisationernes oplysningsindsats evalueres af andre folkelige organisationer, i regi af et kommunikationsfagligt forum, for dermed at styrke den faglige dialog og kapacitetsudvikling.

6) En ny fælles 2015-måls kampagne;

Vi anerkender, at introduktionen af egenfinansieringskravet har medvirket til at forsimple dele af oplysningsindsatsen, som ikke altid bidrager til en øget forståelse, viden og debat. Derfor har NGO-forum taget initiativ til at udvikle en fælles kampagne- og oplysningsindsats med start i 2010, som fokuserer på slutspurten mod 2015-målene. Hermed ønsker vi, at øge vores folkelige gennemslagskraft og styrke opbakningen bag et forsat stærkt dansk engagement i verdens fattigste lande. En 2015-måls kampagne vil naturligvis ske i samarbejde med Udenrigsministeriet og Undervisningsministeriet og i et tæt partnerskab med folkelige organisationer i syd. En fælles og samlende kampagne for hele u-landsmiljøet er i god overensstemmelse med Regeringens nye Civilsamfundsstrategi, som blev offentliggjort i december 2008.

NGO-forum anbefaler;

- at det etableres en pulje til fælles aktiviteter med det formål, at igangsætte markante og større oplysningskampagner omkring 2015 målene. NGO-forum er parat til at påtage sig koordineringen af denne pulje og dermed realiseringen af en fælles kampagne- og oplysningsindsats om 2015-målene.